

Toekomstvisie Park Daalhuizen te Velp

Beknopte toelichting visiekaart
Opdrachtgever: Gemeente Rheden
Datum: 27 februari 2019

Inleiding

Het rapport 'Park Daalhuizen, tuinhistorisch onderzoek en waardestelling' (SIA, 2017) geeft inzicht in de **ontwikkelingsgeschiedenis** van de parkaanleg en wat de actuele toestand van het park is:

- Van buitenplaats naar openbaar park;
- Ombouw tot openbaar park in de jaren '80.

De actuele situatie:

- huidige inrichting dateert uit de jaren '80 openbaar park / arboretum / kunstwerken; en maakt een uitgebluste, versleten indruk;
- slecht herkenbaar als historische buitenplaats; het oorspronkelijke eigendom is versnipperd geraakt en de ruimtelijke samenhang van de verschillende onderdelen is verstoord;
- het historische belang en de markante stedenbouwkundige situering van Daalhuizen komt niet goed uit de verf.

Wensen vanuit gemeente, omwonenden en overige belanghebbenden voor **nieuwe en specifieke voorzieningen**:

- inpassen infiltratievoorziening afgekoppelde hemelwaterafvoeren (gemeente);
- herplaatsing kunstwerk 'de Bron' (werkgroep De Bron);
- inpassen 'senioren beweegtuint' (Fysio Donders);
- inpassen speelaanleidingen voor kinderen in het park (omwonenden);
- park weer herkenbaar maken als tuin van een historische buitenplaats (gemeente).

De **toekomstvisie voor Park Daalhuizen** vereist een integrale benadering.

Idee voor een motto of ambitie:

- Een kleine versie van het bekende 'Park Sonsbeek' in Arnhem; alleen het huis ontbreekt in de huidige situatie. Park Daalhuizen herstellen en verbeteren als het 'Sonsbeek' van Velp?

Visie

Versterken Park Daalhuizen als:

- historische parkaanleg op een beeldbepalende locatie in Velp;
- arboretum;
- buurtpark (spelen, ontmoeten, genieten van een mooie groene omgeving, leesbare geschiedenis van de plek, etc.);
- een park met kunstwerken;
- een plek voor 'natuur in de stad'.

Hoofdmomenten:

- Herkenbaar maken huisplaats; inrichten als verpozingsplek;
- De grote parkweide aan de zuid- en westzijde meer eenheid, transparantie en allure geven;
- De lange zichtlijn vanuit de huisplaats over de Arnhemsestraatweg in westelijke richting herstellen.
- Toevoegen van een laag wandelpad / wadi-wandeling (meer mogelijkheden voor rondwandeling in plaats van het huidige doorloopsysteem van ingang naar ingang)
- Een laag hekwerk als 'parkgrens' met duidelijke poorten (herkenbaar maken van Daalhuizen als parkaanleg bij een buitenplaats).

Algemeen aandachtspunt: een duidelijke beeldregie inrichtingselementen, zoals hekken, zitbanken speelaanleidingen, senioren-beweegtuin en overige voorzieningen. In de visie krijgen de inrichtingselementen een ingetogen kleurstelling, zodat het karakter van Park Daalhuizen als een waardevol restant van een voormalige historische buitenplaatsenpark beeldbepalend is.

Een droom voor de toekomst: vergroten omvang park Daalhuizen?

Het huidige openbare park Daalhuizen is slechts een klein fragment van het oorspronkelijke parkgebied de vijver en het noordelijk gelegen bos hoorde er ook bij. Deze delen zijn particulier eigendom, alleen de zuidelijke helft van de vijver is bij park betrokken en zichtbaar voor het publiek. De noordelijke helft was ook een 'hoogtepunt' in de parkaanleg van Daalhuizen.

Het is de wens om het park in oorspronkelijke opzet en omvang als eenheid beleefbaar te maken, inclusief de vijver en het noordelijke bosgebied. Daarvoor is medewerking van de huidige, particuliere eigenaar noodzakelijk.

Uitwerking maatregelen op hoofdlijnen

Reorganisatie padenpatroon

Het bestaande padenpatroon (in half-verharding) verbeteren als een historische parkaanleg in landschapsstijl met een rondwandeling:

- Historische entree en toegangspoort;
- Pad toevoegen langs de wadi;
- Integreeren voormalige huisplaats en koesthuis als bijzondere plekken.

NB fietsen is in het park niet toegestaan; er zijn volop mogelijkheden voor fietsers om om het park heen rijden.

Inrichting bijzondere plekken

Deze accenturen de geschiedenis van het park en vormen centrale punten in het gebruik:

- Herinrichten en herkenbaar maken locatie voormalige huisplaats:
 - Verpozingsplek met zitbanken
 - De plek is bedoeld voor verschillende vormen van gebruik: bijvoorbeeld als podium voor evenementen, theater, buurtfeest, educatie;
 - De inrichting verbeeld op creatieve wijze het verdwenen landhuis (zie referentiebeelden).
- Herinrichten en herkenbaar maken locatie voormalig koesthuis:
 - De plek benutten als locatie voor de beweegtuin;
 - De inrichting verbeeld op creatieve wijze het verdwenen koesthuis, door gebruik te maken van dezelfde materialen als bij de herinrichting van de voormalig huisplaats.
- Parkhek aan de Arnhemsestraatweg:
 - Vergroot de herkenbaarheid en versterkt de identiteit van het park als historische buitenplaats;
 - Vergroot de speelveiligheid;
 - Vormgeving: conform het bestaande hek bij huize Dordtwijk;
 - Inpassen nieuwe poorten bij entrees.

Referentiebeelden inrichting voormalige huisplaats

Bomen, heesters en overige beplanting

- Dunnen en indien nodig verjongen bestaande boom- en heesterbeplanting;
- Bij nieuwe aanplant staat versterking van het arboretum-karakter centraal
- Gericht verwijderen van bepanting en bomen voor herstel van historische zichtlijnen;
- De grote parkweide ten westen en zuiden van de huisplaats weer tot een eenheid maken (de bestaande jonge eikenlaan zorgt nu voor een scheiding in twee delen);
- Aanbrengen een kleurrijke beplanting nabij de huisplaats en het historische vijvertje als kwaliteitsverbetering en als verfijnd beplantingsaccent in de verder boom- en gazonrijke parkinrichting
- Aanplant stinsenflora (een specifiek sortiment historische bolgewassen typerend voor historische parken) op enkele plekken in het park.

Gras en gazons

- Nu worden alle grasvlakken (de sterk hellende grote parkweide en de meer vlakke speelweide in het hart van het park) gemaaid als gazon: onderzoek of een voorjaarsbloemen- of Stinzenplantenweide of bermranden met een soortenrijke grazige vegetatie kunnen worden ingepast.

Kunstwerken in Park Daalhuizen

Herplaatsen kunstwerk 'De Bron' van Piet Slegers.

Het kunstwerk bestaat uit drie delen:

- een sculptuur van natuursteen, die een 'rotsformatie' en/of 'eruptie' verbeeldt (grondvlak van ca 4x4 meter en een hoogte van ca 3 meter);
- een 'openbarstende vloer' van grijze betonklinkerkeien, met watervoerende 'barsten' en een vijver uitgevoerd als een 'welving' in het bestrate vlak (totaal oppervlakte ca 12,50 x 22,50 meter);
- in de vloer en de vijver zijn verschillende waterspuiters verwerkt die water spuiten op de rotsformatie en vernevelen.

Voor opstelling van het kunstwerk in authentieke vorm is een vlak gebied nodig met een maat 12,50 x 22,50 meter; die is in Park Daalhuizen niet aanwezig.

Locatievoorstel

De rotsformatie plaatsen aan de rand van de vijver net buiten de lange zichtlijn maar zichtbaar vanaf de Arnhemse straatweg. Op deze locatie kan het 'vijverdeel' van de vloer niet worden gereconstrueerd, maar wel het gedeelte met de 'barsten'. De spuiters kunnen dan vanuit de grote vijver op de rotsformatie worden gericht. Het deel van de vloer met de barsten zal hellend moeten worden aangelegd. Wellicht is het mogelijk de barsten ook in het gazon aan te brengen. Op deze manier zal de oppervlakte aan betonklinkerkeien kunnen worden verkleind, zodat het kunstwerk zich meer voegt in de parkomgeving.

Zicht vanaf huisplaats: impressie met beeld 'De Bron'

Zicht vanaf Arnhemsestraatweg: impressie met beeld 'De Bron'

Vraag

Het is mogelijk dat de authenticiteit en integriteit van het kunstwerk met deze wijze van herplaatsen niet geheel wordt gewaarborgd. Het kunstwerk zal in een aangepaste en nieuw geïnterpreteerde verschijningsvorm worden herplaatst, waar het recht doet aan de kernwaarden van het kunstwerk én het park.

Voorwaarden

- een hoger en niet fluctuerend waterpeil in de vijver;
- een verbetering van de waterkwaliteit.

Overige kunstwerken:

- Herstel van het kunstwerk 'Blau Himmelhoek' (het deel op het maaiveld verkeert in slechte staat wegens vandalisme)
- Kunstwerk 'Zerken' (de betonnen objecten nabij de vijver) herplaatsen op een nader te bepalen locatie in Park Daalhuizen.

Optie: toevoegen nieuw kunstwerk:

- Wellicht is het mogelijk de geschiedenis van Daalhuizen middels een nieuw kunstwerk te eren of accentueren, bijvoorbeeld door een kunstwerk te integreren met het herinrichten van de huisplaats. Te denken valt daarbij aan het aanbrengen van dichtregels, het plaatsen van een verhalend object, etc.

STICHTING IN ARCADIË

Recreatieve voorzieningen

Park Daalhuizen is een openbaar park; alle inwoners van Velp (jong en oud) kunnen van het park genieten. Het opgeknapt netwerk van wandelpaden en de vele gazons bieden daarvoor voldoende basis. Voor kinderen vormt het park zelf ook een avontuurlijke speelaanleiding.

Daarnaast kan er worden gekozen voor het inpassen van een aantal specifieke voorzieningen:

- Opstellen van zitbanken op nader te bepalen strategische plekken;
- Aanleg van een activiteitenplek voor alle leeftijden.

Ook kan er worden gedacht aan:

- Vernieuwen van de naam bordjes bij de bijzondere bomen in het park (de huidige zijn versleten).

NB De vormgeving van de inrichtingselementen is zorgvuldig op elkaar afgestemd: ze krijgen een ingetogen kleurstelling, zodat het karakter van Park Daalhuizen als een waardevol restant van een voormalige historische buitenplaats beeldbepalend is.

Waterbeheer

Streefbeeld grote vijver:

- Is een verhogen peil vijver mogelijk?
- Is beschoeiing nodig?
- Kunnen er infiltratievoorzieningen worden ingepast?
- Combinatie met kunstwerk de Bron

Het afkoppelen HWA en infiltratie van hemelwater:

- de wadi vormgeven als een lichte welving in het terrein die als gazon gemaaid kan worden.

Herstel historisch vijvertje bij entree Beethovenlaan:

- Herstellen;
- Omgeving inrichten als tuin met een bijzondere beplanting;
- NB dit betreft een authentiek restant van de aanleg in de buitenplaats periode, maar verkeert in slechte staat.